

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnistvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Po trocarskem shodu v Skiernevicah.

Že je mesec dni od tega, da so se trije cesarji, ki vsega vkupe zapovedujejo več kot trem milijonom vojakov, sešli v malem poljskem mestecu, v Skiernevicah kot prijatelji, tudi kot vladarji. Preje in potlej skušalo je javno mnenje uganiti, kaj da je mogotce sagnilo k temu sestanku, kaj se je na njem ukrenilo in kakšne posledice bode imelo to za bodočo politiko zastopanih cesarstev, za evropsko politiko sploh. Skrivnim pogovorom, ki so prošlega meseca vršili se mej rečenimi vladarji, se dolgo časa ni moglo priti na sled, članki velikih novin o tej stvari bili so le mistični in celo glasila vlad neso bila v stanju povedati kaj natančnejega, kar bi ustrezalo znatiželjnosti obširnih krogov v treh državah, a nič manje tudi po vsej Evropi.

Čakati nam je bilo torej časa, da bode avstrijski ali nemški cesar v zmislu ustavnih načel odkril skrivnosti Skierneviškega sestanka, — ako so bili pogovori taki, da naravnost zasekavajo v notranje razmere avstrijskega ali nemškega naroda. Veliko javnega zanimanja veljalo je zatorej najprvo prestolni besedi, s katero je avstrijski naš cesar imel otvoriti ogerski državni zbor, ker moglo se je pričakovati, da pri tej priliki presvetli vladar izusti tudi kako razodenje o shodu v Skiernevicah. Prestolni ta govor pa, kakor znano, z nobeno besedico ni omenjal rečenega trocarskega sestanka, tako da si tudi še zanaprej pač lahko mislimo, kaj se ni govorilo, da smo pa v popolnej negotovosti, o čem se je bistveno sklepalo.

Da ogerski prestolni govor sestanka v Skiernevicah ne omenja niti z besedico, vzbudilo je veliko senzacijo. Mnogo se je ugibalo in pisarilo o tej zadevi, čuli smo mnenja nemških krogov, danes pa nam je kot odmev zabeležiti glas iz Peterburga, priobčen v „Münchener Allgemeine Zeitung“, ki je, kakor se domneva, narekovan po merodajnih krogih. V tem pismu, pisanem jako mirno, objektivno, pravljivo, priznava se, da se je v „najvišjih krogih“ Peterburških neljubo zapazilo, da se sestanek v Skiernevicah ni omenil.

„Tako kratko po Skierneviških dnevih“ pravi se v omenjenem pismu, „bi se tukaj pač bilo smelo pričakovati, da se bode o priliki svečane otvoritve

državnega zbora v Pešti ta shod saj omenil, in da se, ko so se naglašali dobri odnošaji Avstro-Ogerske in Nemčije, o Rusiji vsaj popolnem molčalo ne bode. Pri nas se sicer prav dobro uvažuje težavni položaj skupne vlade Ogrom nasproti, a vender se misli, da je bilo možno, najti primeren izhod iz te zagate. Pri teh okoliščinah je lahko umevno, da se je tukaj posebno prijetno opazilo, da je „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ priobčujoč ogerski prestolni govor izpustila ves stavek, ki naglašava odnošaje Avstrije k Nemčiji, kar se je zgodilo izvestno le vsled višjega nagiba. Sicer smo pa tukaj preverjeni, da se bode v bodočem zasedanju delegacij oficijalno govorilo o političnih razmerah avstro-ogerske države in da bode skupna vlada porabila to gotovo jej ugodno priliko, ter specijalno spominjala se tudi dobrih odnošajev nasproti Rusiji.“

Ta ruski glas je gotovo poučen in vse pozornosti vreden za vsecega, kdor ve, koliko je za našo državo vredno prijateljstvo z Rusijo in kake bi bile posledice, ko bi se oslabili ali celo prenehali dobri odnošaji z mogočnim sosednim carstvom. Ne tako pa Madjari. Prebujni njih šovinizem in trpki spomin na rusko silo, pred katero je v 13. dan avgusta 1849 pri Világosu general Görgei moral položiti orožje, zavzela sta Arpadove potomce tako močno, da se skozi vse njihovo politično dejanje in nehanje, kakor rudeča nit vleče brezmejno sovraštvo do vsega Slovanstva, osobito pa do Rusije.

Tega svojega sovraštva niti v adresi, ki odgovarja prestolnemu govoru, neso mogli zatajiti. Adresni načrt liberalne vladne stranke v ogerski zbornici izreka namreč v odstavku, ki govori o vnanji politiki, svoje posebno zadovoljstvo, da se zveza z Nemčijo niti glede vnanjega obsega niti glede notranje svoje narave ni prav nič premenila.

Ta odstavek naperjen je naravnost proti Rusiji. Madjarski politiki hoteli so s tem povedati, da se vesele zveze Avstrije z Nemčijo, a le zaradi tega, ker je po njihovem mnenju Rusija od te zveze izključena — in to kljub trocarskemu sestanku v Skiernevicah.

Vsi madjarski listi tudi v tem smislu razkladajo liberalne stranke adresi, Pesti Napló celo s pristavkom, da je v njej izraženo javno mnenje vse

dežele, ki goji opravičeno in nepremagljivo antipatijo proti Rusiji. Te šovinistične in neprevidne izjave vzbudile so celo v nemških liberalnih listih nevoljo in „N. Fr. Presse“ jako odločno zavrača madjarsko breztačnost in brezozirnost. Avstrija potrebuje dobrih odnošajev z vsemi sosedji, stalnega miru, „madjarski otok v slovanskem morju“ pa ima najmenj uzroka rožljati s svojo honvedsko sablo in žaliti in izzivati mogočnega sosedu, ki je že jedenkrat pokazal, kako razume iz rudečih breguš iztepti preobilno šovinistično papriko.

Gotovo je, da je Madjarov upliv na vnanjo našo politiko, velik, gotovo je pa tudi, da bi bila velika nesreča, ko bi se vsa vnanja politika določevala samo v Budimpešti brez ozira na dežele takraj Litave. Zatorej se nadajamo, da bode Tisza v adresnej debati se oglasil in popravil izzivajočo netaktnost liberalne stranke, da bode tudi skupna vlada v delegacijah izrekla se tako, kakor se jej je v zgoraj omenjenem pismu iz Peterburga tako rekoč „na jezik položilo“ — in da tako soglasje, ki se je v Skiernevicah brez dvojbe doseglo, ostane neizkaljeno kljub madjarskemu šovinizmu.

Makedonija.

V novejšem času v Atenah izhajajoči list „La Confédération orientale“ prinaša v svojej zadnji številki zanimljiv članek, iz katerega je Bezenšekova „Balkan-Post“ posnela naslednje glavne točke:

„Makedonija mora na vsak način udeležiti se orijentske konfederacije. Ta dežela je brez dvojbe važna zaradi svoje geografične lege, zaradi zgodovinskega imena, katero nahajamo na vseh zemljovidih balkanskega poluotoka in katero je najbolj točno označeno na zemljovidu avstrijskega vojnega geografičnega zavoda . . .

In kako bi se mogla pozabiti dežela, ki je najbogatejša na balkanskem poluotoku, ki ima plodovito zemljo, obilo pridelkov, lepa gozde, plovne reke in skozi katero pelja važna proga Dunaj-Solun-Atene-Indija; dežela, kjer tekmuje angleška trgovina z avstrijsko . . .

Gorovje v Makedoniji je bogato žlahtnih rud, premoga in železa, ki kažejo na bodočo obrtniško nezavisnost orijenta in mu bodo omogočile, da si bode nekega dne doma svoje orožje koval. Slavni

LISTEK.

Ulična pevka.

Povest. Ruski spisal N. K. Lebedov. Preložil Kmetov. (Konec.)

III.

Ne znam, za kako vsoto prodal me je delavec lajnarju, za pet ali za tri, — no bila sem prodana in postala sem ulična pevka s sedmim letom. Sledeče jutro stopila sem v službo novega gospodarja, ki me je oblekel v živo-rudečo kapico in iste barve segajoč mi do peta plašč, kar je bilo jako smešno, in mi dal v roke železni triangelnik in palčico. Takoj pri prvem debutu osvojila sem si triangelnik in izvrstno spremljevala z njim lajno. Petje moje izpalo je tudi odlično. Spremljevanja arije „paža“ v repertuaru lajne ni bilo, in lajnar hotel jo je spremljati z motivom narodne romance: „pod večer osenju nenastnoj“, kar sva tudi poskusila na nekem dvorišču. Hipoma zapazila sem, da je bil izid strašen, popustila arijo „paža“ in se poprijela igranega z lajno otožnega motiva. Moje občutno uho razločilo

je takoj nevernost zvukov instrumenta — in popravilo jih je v petji. Uspeh imela sem ogromen; mene poslušali so ne samo hišine in kočijaži, no ne redko tudi sama gospoda. Metali so mi ne malo denarja in gospodar moj bil je z menoj zadovoljen.

Mene neso pretepali, bila sem sita, no pri vsem tem bila bi vsekako propala, da me ni rešila neka slučajnost. Propala bi bila od ciganskega življenja, od nesnage in sramožljivosti, katera se me še ni prišla le radi tega, ker sem bila še jako mala. Kako sem živela? Od jutra do večera vlačila sva se po mestu, igraje pod okni; ne redko poklicala naju je pijana družba kupcev ali oskrbnikov v svojo sredo, pri čem so mene radi potehe siloma pojili z žganjem. Ne redko igrala sva v gostilnah in najnižje vrste krčmah. Naposled nočevala sva v prenočišču ter tako z jutra do pozne noči, tudi vso noč, prebivala mej pijanci ter požirala tabačji dim in psovanja. Vsekako, jaz visela sem na kraji brezdana!

Meseci tekli so za meseci! Minolo je leto, prošla je tudi blatna in vlažna jesen, ko je bil moj glas v največjej nevarnosti. Ni na trenotek nesem zabila moje prošle, nepovratne, izgubljene sreče, a

mej tem pripravljala mi je usoda nov udarec. Bilo je v dan pred Božičem. Prišedši iz prenočišča in stopaje počasi v goro po spolzke stezi, spodrsne se moj gospodar ter poleti z lajno vred v niz, z največje višine . . . Jaz pobežala sem prestrašena za njim in ga našla v nizu popolnem razbitega, v raztrgani kamenjem obleki, s prebito glavo, iz katere je curkoma lila kri. Lajna ležala je razbita na drobne kosce. Zakričala sem od straha in sočutja k temu starčku, kateri, dasi ni vzbudil v meni ljubezni, postopal je vender z menoj ne surovo in h kateremu sem se, živeč z njim pol leta, vendar le privadila. Tekoj spoznala sem, da sem ostala sama. Okrog naju zbirali so se ljudje. Prosila sem, naj mi pomagajo nesti na vrh zgubivšega zavest od ran starca, ter dejala, da dospevši na vrh — vzamem izvoščika in popeljem svojega gospodarja k doktorju. Pomagali so mi neki kmetje, vzdignili razbitega in ga nesli po istej stezi, s katere se je on pred nekoliko trenotki zvalil v niz. Razbiti starček ječal je od bolečin. Dospevši na vrh, poiskali smo izvoščeka in jaz, sedemletna mrvica, napravljena v norški rudeči plašč, — objemši nesrečnega pobabljenca s svojima ročicama, omagovaje pod težo na mé naleglega

rudniki v Matemachori donášali so v XI. stoletji državi 4 $\frac{1}{2}$ milijona frankov letnih dohodkov in 2 $\frac{1}{2}$ milijona ljudem, ki so v njih delali. Sedaj pa ni samo Avstrija, ki si želi te dežele, ampak tudi vsi nje sosedje, narodi različnih plemen, mislijo na njo.

A njeni prebivalci imenujejo se vsi Makedonce, naj govore grški, bolgarski, srbski ali pa rumunski. Zaradi tega obračajo kakor Grki, tako tudi Bolgari, Srbi in Rumuni svojo pozornost na Makedonijo in vsi ti narodi imajo več ali manj nekako pravico do nje; gotovo pa je, da Avstrija nema nobene take pravice in vsi imenovani narodi imajo pravico in dolžnost to „ambicijo“ zavriniti. Isto zahtevajo tudi interesi Rusije in mali narodi bodo v tej zadevi z Rusijo sklenili alijanco.“

Deželni zbor kranjski.

(VIII. seja v 7. dan oktobra.)

(Konec.)

Poslanec Robič podpira predlog g. Kersnika, in misli, da bi bilo najbolje, ko bi se vsa pristojbina postava popolnem predelala v državnem zboru. Poprej pa naj bi se sklicala čeneta, v kateri naj bi bili zastopani uradniki, sodniki, trgovci, posestniki itd. in postava naj bi se vstvarila tako jasno, da bi jo vsakdo lahko razumel.

Tudi poslanec Svetec podpira predlog gosp. Kersnika. Pri glasovanju se vsprejme resolucija odseka z dostavkom gosp. Kersnika in predlogom g. Robič-a.

K točki a), ki se glasi po nasvetu odseka: „Pri izročitvah mej živimi jednako, kakor pri onih zaradi smrti“, nasvetuje poslanec Robič dostavek: „in sicer po 1 $\frac{1}{2}$ % od nepremakljivega premoženja in to tudi takrat, kadar njegovo vrednost presegajo izgovorjeni deleži in dolгови. Pri določevanju vrednosti dotičnega premoženja pa v ta namen nema vplivati starišem izgovorjeni ali izpoznani živež in se torej nema kapitalizovati.“ Ta dostavek se vsprejme.

Poslanec baron Schwegel pravi, da tudi njegova stranka pozdravlja z veseljem vsak predlog, kateri meri na zboljšanje in povzdigo kmetijskega stanu. Neče polemizovati s predgovorniki, dasi bi imel marsikaj zavriniti, kar se je povedalo, a to mu je poudarjati, da so ravno liberalna načela rešila kmeta verig in nova šola mu je kazala pot iz nevednosti. Obravnave kmetijske čenete ozirale so se skoraj na vsa, za kmetijstvo važna vprašanja, le na jedno ne, zatorej predlaga resolucijo: „Deželnemu odboru se naroča, naj v prihodnji sesiji na podlagi prejšnjih obravnav deželnega zbora in v soglasji z državno postavo z dne 7. junija l. 1883 predloži postavne načrte o razdelitvi pašnikov, o zložitvi zemljišč in gozdov, kakor tudi o razdelitvi skupnih zemljišč.“

Deželni predsednik baron Winkler opomni, da vlada že pripravlja postavne načrte teh zakonov, na kar g. Detela opomni, da ravno zaradi tega, ker je to vedel, se deželni odbor ni spuščal v izdelovanje teh načrtov.

Poročevalec poslanec Svetec izjavi, da se sklada popolnem z resolucijo nasvetovano po gosp. baronu Schwegel-nu in pravi, da se je narodna slovenska stranka vsekda potegovala za svobodo-

ljubna načela in da njim ni bila nikdar nasprotna. Ako je narodna stranka nasprotovala stranki, katere je liberalizem zastopala, storila je to zaradi tega, ker so možje te stranke liberalizem nosili samo na ustih, v dejanji pa so bili najhujši absolutisti. Ta stranka, ki pripada k levici v državnem zboru, je našo slovensko narodnost zatirala, (živahen ugovor nemških poslancev), in volilno svobodo z nogamiteptala, to smo mi bridko občutili. To ni bil liberalizem, bila je le hinavščina. Pravega liberalizma pa se smo in še bomo Slovenci srčno veselili po izreku: „Kar sebi želiš, privošči tudi družemu!“ (Občna živahna pohvala mej narodni poslanci in poslušalci.)

Pri glasovanju se vsprejme resolucija barona Schwegel-na.

Poslanec Robič nasvetuje še predlog: „Da se strankam ne nakladajo kazni, kadar se pri uradnem preiskavanju na aktivnih javnih uradnih in javnih naprav zasledijo pomankljivosti v porabi koleka, ampak od njih zahteva le doplačilo primankljaja.“ Tudi ta predlog se vsprejme.

Poslanec Faber poroča v imenu gospodarskega odseka o načrtu postave glede pogozdovanja Krasa na Kranjskem. Postavo smo že priobčili. Postavni načrt vzprejme se brez razgovora. Ljubljanski ljudski kuhinji dovoli se za revne dijake 100 gl., revnim učencem na gimnaziji v Kočevju tudi 100 gl.

Dr. Papež poroča, v imenu upravnega odseka o poročilu deželnega odbora o čaketi za govedorejo in nasvetuje: „C. kr. vlada se naprosi, naj blagovoli izročiti deželnemu odboru načrt nove občinske postave in postave za povzdigo govedoreje, da se bode zamogel o teh dveh postavah posvetovati in svoje predloge pripravljati za prihodnjo zasedanje deželnega zbora.“

Poslanec dr. Samec poroča v imenu upravnega odseka o predlogi deželnega odbora, s katero se predlaga načrt deželne postave glede doneskov zavarovalnih družeb in društev k stroškom gasilnih straž, ter v podporo onesrečenim ognjegasilcem, in v kateri se poroča o vprašanju zarad vpeljave prisilnega zavarovanja.

Postavni načrt se odobri.

Podpore se dovolijo: Zapletel Mariji udovi stanovskega kancelista miloščine 2 gld. 50 kr. na mesec; prošnja vodstva ljudske šole v Premu glede podpore za napravo brvi čez „Reko“ se odbije, ker ni ušla prošnje občina in tudi ni priložen nikak načrt; g. Franjo Šumiju dovoli se 200 gld. podpore, za izdavanje njegovega „Arhiva“. Dr. Vošnjak nasvetuje v imenu finančnega odseka, da se uredniku časopisa „Verteca“ g. Ivanu Tomšiču dovoli podpora 100 gld., s tem pogojem, da izdavalatelj dá 20 izvodov brezplačno ljudskim šolam. (Sprejeto.) Dr. Vošnjak poroča v imenu finančnega odseka o prošnji šolske občine Črniške za posojilo 2000 gld. za razširjenje šolskega posloplja. Prošnja se ne more uslišati, ker se ne morejo dajati iz deželnega fonda posojila, podpora pa se bode dala leta 1885.

Poslanec Šuklje poroča v imenu finančnega odseka v prošnji učiteljev Krškega in Kamniškega

okraja za dovoljenje funkcijskih doklad, odškodovanja za stanovanje in predplačil. Na predlog poročevalca g. Šuklje ja, se vse te prošnje odbije. Bivšemu učitelju, Matevžu Prašnikarju dovoli se podpore letnih 40 gld. na tri leta. Mesto umrlega g. viteza Schneida, voli se v peticijski in šolski odsek poslanec g. Dev. Peticijski odsek izvoli si načelnikom poslanca gosp. W. Pfeifer-ja.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 15. oktobra.

Kvičalin zakon, kakor se je po sporazumljenji českega kluba in kluba veleposestnikov predložil deželnemu zboru, slove: §. 1. V šolskih občinah, v katerih so nemške in česke javne ali privatne šole, smejo se otroci le v ono šolo vsprejeti, katere učni jezik gladko govoré. §. 2. Izjeme dovoljuje se otrokom, katerih starši ali varuhi dokažejo z velevažnimi uzroki potrebo taci izjem. O dotičnih prošnjah odločuje okrajni šolski svet s pridržkom, da se sme uložiti priziv. §. 3. Ako je v jedne občini jedna sama ljudska šola z jednim samim učnim jezikom, pa po pet let povprek vsako leto 40 za šolo godnih otrok, govorečih drugi deželni jezik, tedaj se ima po zakonitih propisih ustanoviti za te otroke šola z drugim deželnim jezikom. Kakor se vidi, je ta zakon mnogo zgubil od prvotne odločnosti. Posebno pogrešmo, da nema nič več določbe, da bi se v občinah, v katerih je nad 20 za šolo godnih otrok jedne narodnosti, moral za nje uvesti poludnevni pouk. Sicer je pa že ta zakon v sedanjih obliki velevažen, kajti oviral bode škodljivo delovanje nemškega šulferajna. Zato pa tudi nemški časniki tako napadajo ta zakon. Nekateri poudarjajo važnost nemščine za česke otroke, ter premlevajo one znane fraze o potrebnosti nemškega jezika, katere mi vedno slišimo od naših nemških tarjev. Poleg tega se pa obračajo do vlade, da bi se uprla temu zakonu, češ o tem nema pravice sklepati česki deželni zbor, ampak samo državni zbor. — Včeraj se je v deželnem zboru začela debata o Herbstovem predlogu za razdelitev okrajev po narodnostih. Za Herbstov predlog v prvotni obliki so se oglašili sledeči govorniki: Scharschmidt, Funke, Plener; za odsekov predlog pa Windischgätz, Lebehur, Widersperg, Vašaty, Naxera, Lev Thun in Šolc. Poročevalec večine je Fajček, manjšine pa dr. Herbst. Prvi je poprijel besedo baron Scharschmidt. Dokazoval je potrebo administrativne delitve Česke. Trdil je, da je nemška Česka, ravno tako samostojna, čisto nemška dežela, kakor Spodnja Avstrija ali Štirsk. Dokaz temu biva samostojna Hebska pokrajina. Ločiti se mora nemška Česka od drugega dela česke kraljevine, če je Čehom res za mir, drugače ne bode nikoli konca razporom. Dosedanja petletna doba spravljivosti ni drugega prinesla, kakor delitev vseučilišč in Kvičale zakon. — Deželni zbor se bode zaključil baše 24. oktobra.

V zgornjeavstrijskem deželnem zboru stavili so včeraj Lechner in tovariši predlog, da se deželni šolski zakoni preuredé, da se šole podrede cerkvenim oblastim. Kadar pride ta predlog na dnevni red, bodo se liberalci gotovo ustavljali z vsemi silami, ker bi razrušil mnogo njih večletnega dela.

Grof Albert Dzieduszycki si prizadeva, da bi se ruski jezik v vseh šolah **gallških** upeljal kot obligaten predmet. Zdaj se še ne ve, ali je kaj upanja, da bi ta ideja plemenitega poljskega grofa se uresničila. Srednji klub deželnega zbora je neki temu prijazen, konservativna desnica pa odločno protivna. Želeti bi bilo, da bi ta misel postala

telesu, — peljala sem svojega gospodarja ne k doktorju, kakor sem jaz hotela, ampak v mestno bolnico, kakor so mi svetovali kmetje, ki so nesl razbitega. V žepu imela sem dvajsetico, s katero sem plačala izvoščeka.

Starčka vsprejeli so v bolnico, a jaz sem šla, ne znajoč, kaj bi s seboj počela, postopat po mestu. Ker sem svoj poslednji denar oddala izvoščiku — meni ni ostalo ni kopejke. Pohajavši do večera — šla sem v bolnico, kjer so mi povedali, da je moj gospodar umrl in so njegovo truplo prenesli v kapelico. Jaz poslušala sem to poročilo brez solz ter potem šla, kamor oči gledajo.

Bil je sveti večer. Po ulicah tu in tam vračali so se od večernic bogomolci, v mnogih oknih bogatih biš prižigali so jelke. Mraza ni bilo, padal je lehek sneg in jaz bila bi odlično prehodila vso noč, da me ni jel mučiti glad, kajti ta dan od jutra nisem jela ničesar, a hodila sem ne malo. Kje bilo mi je najti kaj jedi? Stopiti v kako hišo, bilo je pozno, iti v kako gostilno ali krčmo, kjer so me poznali in bi mi bili morda dali kaj vbogajme — nemogoče, kajti bilo je pred nastopom praznika; vsi enaki zavodi zaprli so se pred večernicami, a sedaj končale so uže večernice. Prišedši do za-

ključka, da mi ni od nikoder dobiti kaj hrane, sklenila sem iti na oni kraj, kjer so ostali oblomki lajne, se tam uستي in umreti od glada. Tvrdo sklenivši storiti tako, pospešila sem svoje detske korake.

Noč, mračne svetilnice, brezljudje in temnota obdajali so me, no jaz se nisem bala, kajti življenje ni me naučilo strahu. V pol ure dospela sem do osodepolnega kraja, kjer se je zdrnil moj gospodar, ter se smelo spustila v nj. Oblomke lajne razvlekli so brž ko ne otroci in od najine krmilke-lajne našla sem samo nekoliko drobnih trščic. Te trščice sem zbrala, jih pritisnila k sreč in usevši se na kamen — zaplakala. Ná-me napalo je nekako pomračenje uma. Sedeč v snegu, zazibala sem se na jedenkrat iz jedne strani v drugo in iz mojih prsi vzbili so se z isto primesjo solz in bolesti, kakor pol leta temu v prenočišči — zvoki inozemne, čudesne pesni. Dve ženski spuščali sta se previdno z gore in začuvši moje petje se ustavili, jeli poslušati in na jedenkrat dejala je jedna iz njih glasno, obračaje se k svojej spremljevalki:

— To je — ona, vsakako ona!

Pri zvokih tega glasa sem so stresla in pesen moja se je prekratila . . . Sedela sem nepremično, meneč, da so to sanje in boječ se, da bi ne pre-

gnala s promikanjem divne prikazni. Ah! to niso bile sanje! Ah! pojmite, pojmite mojo srečo! No vi je ne pojmite, ker vi niste bili tako nesrečni! . . . i Temna podoba približala se k meni, se naklonila in mi pogledala v obraz. Znani strogi profil, mile, temne, žalostne oči in otožni nasmehljaj brez smeja! . . . Življenje moje, Aleksandra Pavlovna, bila je zmenoj! . . . Nisem v stani dalje pripovedovati, nesem v stani govoriti o nastopivših vsled za tem dneh sreče, dneh, v katerih se je pod nadzorom in skrbjo moje druge matere razvilo in okrepilo moje nadarjenje, dovedše me do slave, o dneh, visokega služenja umetnosti, — nesem v stani govoriti radi tega, ker bi moralo žaliti skromnost tiste, ki je, delajoč dobro, postopala, kakor jo je učil Kristus: Njena leva roka ni vedela, kaj dela prava. Ona rekla mi je jedenkrat, ko sem bila že deklica, in jaz končam z njenimi besedami svoje vzpomine: „Ne jaz, mrvica moja, rešila sem tebe, ampak oni gospod Bog, katerega rojstvo v jaslih se je spominalo na oni večer. On usmilil se je mrvice, napravljene v norski rudeči plašč, sedeče v snegu in pojoče zibaje se z jedne strani v drugo . . . No ne jaz . . .“

meso, kajti s tem bi bil storjen velik korak k spoznavanju poljske in rusinske narodnosti, kar bi bila velika pridobitev za slovaštvo.

Začela se pogajanja zaradi podaljšanja **avstro-ogerske** pogodbe. Tudi sedaj bodo Ogri skušali od nas še več doseči, četudi že plačujemo za skupne državne potrebe 70%, oni pa samo 30%. Zlasti skušajo doseči ugodnejšo carinsko in trgovsko pogodbo. Ker Ogri vsakih deset let več zahtevajo, že mislijo nekateri avstrijski odločilni krogi, ali bi ne bilo bolje, če bi se njim sedaj odločno ustavili in jim rajši dovolili lastno carinsko okrožje, kakor da pa bi jim dovolili nove ugodnosti. Tako ne more več iti dalje, da bi jim pri vsakem obnovljenju pogodbe več dovolili, jedenkrat mora biti konec.

Adresna debata začne se v **hrvatskem** saboru v petek. Utegne biti jako burna, kajti Starčevići bodo pri tej priliki zopet zagovarjali samostalno Hrvatsko.

Da so uradi na **Ogorskem** jako korumpovani, je že davno znano. Goljufije, izneverjenja, podmitenja so tam na dnevnem redu. Sicer pa poleg tega celo odločujoči krogi gledajo, da take stvari ne pridejo na dan, da ostali svet ne zve, kake razmere vladajo v Ogorski. Zdaj se je po ovadbi advokata dr. Leva Tavberja prišlo na sled velikemu izneverjenju pri Budimski policiji. Načelnik tamošnjega oglasbenega urada je že več let vse globe, ki so se plačale, izneveril. Ta uradnik dobil je to mesto samo zato, ker je pri nekaterih volitvah posebno energično agitiral za ministrskega predsednika Tiszo. Zato pa sedaj neki Tisza sam deluje na to, da bi se stvar potlačila in ne prišla pred sodišče. Hvala ležnost je lepa krepka.

Vnanje države.

20. t. m. snide se, kakor se poroča iz Rima, **italijanski** parlament. Finančni minister mu bode takoj predložil državni budget.

Včeraj sti se otvorili **francoski** zbornici. Ministerski predsednik ujma je predstavil novega člana svoje vlade, Rouviera, ki je namesto Hérissona, prevzel trgovsko ministerstvo. Rouvier je bil že trgovski minister v Gambettinemu ministerstvu. Njemu se bodo izročile tudi kolonijalne zadeve, ako bosti zbornici dovolili, da se to zadeve odločijo od pomorskega in pridružijo k trgovskemu ministerstvu.

Danes je potekel obrok, ko bi bila imela **Turčija** dodelati železnice po sklepih convention à quatre, a do sedaj se Turčija ni nič storila v tem oziru. Srbija in Bolgarija sti spolnili svoje dolžnosti, Turčija se pa za to ne zmeni. To pa jako škoduje avstrijske trgovini. Zato je avstrijsko ministerstvo vnanjih zadev se zaradi tega obrnilo s posebno noto do Turčije, na katero pa še ni odgovora. Turčija bi najraje, da bi se ta stvar pozabila. Boji se, da bi železnice ne pospešile njenega proda, kajti potem bi o kakor vojni sovražnik še lažje prodrl v deželo. Zlasti se v Carigradu boji, da bi Avstrija ne prodrla kmalu do Soluna, kajti nameravane proge imajo razen trgovinske tudi izredno strateško važnost.

Angleški konservativcem nikakor ne ugaja razdelitev volilnih okrajev, kakeršno, po poročilu Standarda boče upeljati vlada. Ta razdelitev bi preveč pomanjšala število poslancev iz grofij in povečala število poslancev iz mest. Grofije volijo navadno konservativce, mesta pa liberalce, in tako bi vsled nove volilne reforme, ki bode znižala census in vsled te razdelitve volilnih okrajev skoraj za zmiraj bili konservativci potisnjeni v manjšino. — Dublinski mestni zbor je sklenil vse ulice ki imajo angleška imena prekrstiti, in jim dati irska imena, da Irce pridejo imena angleških zatiralcev izpred oči.

Afriška konferenca snide se neki konci oktobra v Berlinu. Posvetovala se bode v sledečih stvareh: 1. Da se zagotovi trgovska svoboda ob Congu in njegovih izlivih; 2. da se raztegnejo določbe Dunajske pogodbe o ladjeplovnosti po mejnarodnih rekah tudi na Congo in Niger; 3. da se definitivno določijo formalitete, ki so potrebne, da se okupacije na zapadnoafriškem obrežji smatrajo za efektivne.

Dopisi.

Iz Celja 14. oktobra. [Izviren dopis.] Pred jednim letom na današnji dan umrl je slavni žurnalst Krejšovsky. Kaj je on storil za vse Slovence, je obče znano in še dan danes čutimo težki udarec vsled izgube tega izbornega boritelja tudi mi Slovenci. Nasledek njegove smrti je bil tudi ta, da je nehala „Tribüne“, jedini list, ki je nas Slovence krepko v metropoli zastopal. Krejšovsky je rekel, narodne pravice si zamoremo le iz metropole priboriti in ustanovil je časnik „Tribüne“.

Jedini list, ki zastopa zdaj na Dunaji naše pravice, je „Parlamentär“; ureduje ga dr. Živny, zet Krejšovskega, v smislu slavnega svojega tasta. Žalibog je „Parlamentär“ le tednik in šteje mej Slovenci le malo naročnikov. Ako bi ga podpirali vsi slovanski narodi, povečal bi se „Parlamentär“ v dnevnik in imeli bi zopet list, kakor je bila „Tribüne“. Naročajte se Slovenci torej na „Parlamentärja“, ker bodete s tem podpirali slovansko, posebno

slovensko stvar, sploh se pa iz tega lista razvida, da iskreno naše interese zastopa.

V spomin obletnice smrti Krejšovskega prinaša „Parlamentär“ v št. 41 od 12. oktobra t. l. jako poučljiv uvodni članek in je tej številki prideljana kot priloga biografija in podoba J. S. Krejšovskega. Ta priloga obseza jedno veliko polo in je na jedni strani biografija, na drugi pa podoba. Biografija je tako zanimiva, da se vsakemu Slovincu toplo priporoča. Dobiva se pri uredništvu „Parlamentärja“, Wien, I., Oppolzgasse Nr. 2., če se pošlje po nakaznici ali v poštinih markah 20 kr.

Dobrotinski.

Domače stvari.

— (Presvitli cesar) podaril je občini Novigrad v okraji Poreškem 200 gld. za nove zvonove, podružnici Rabac pri Pazinu pa 150 gld. za razno popravo.

— (V avdijenci) pri presvitlem cesarji bil je zadnjo soboto vsprejet predsednik deželne sodnije v Ljubljani g. Kapretz.

— (Deželni zbor kranjski) se bode v petek zaključil. Jutri ali pa pojutrišnjem pride na vrsto zloglasnih 600 gld., lex Svetec, tikajoča se branilnice, vprašanje zaradi milosrdnic in režije na Studenci itd. Mestni statut Ljubljanski v tem zasedanju ne pride na vrsto, saj se Rim tudi ni v jednem dnevu sozidal.

— (Trgovinska in obrtna zbornica za Kranjsko) ima danes zvečer ob 6. uri v zbornišni pisarni sejo. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnje seje. 2. Poročilo o zadevi upisanja stavbenega mojstra v trgovinski register. 3. Poročilo o določbah VI. poglavja obrtnega reda. 4. Poročilo o proračunu za leto 1885. 5. Poročilo o prošnji za pošto podružnico v Ljubljani. 6. Poročilo o prošnji za somaje v Dvoru. 7. Poročilo o napravi zadrug v Kamniškem političnem okraji. 8. Poročilo o napravi zadrug v Metliki. 9. Poročilo o prošnji, zadevajoči stanje topivnic za svinec. 10. Poročilo o podpori razstave v Antwerpen-u. 11. Poročilo o premenbi § 18 osnovnih pravil za državno-železnični svet. 12. Poročilo o prošnji za nižje tarife za les. 13. Poročilo o prošnjah za dovoljenje nastopiti obrti. 14. Poročilo o zadevi vpeljave maksimalne tarife za meso v Kamniku. 15. Poročilo o predlogu 2 cenzorjev za podružnico avstro-ogerske banke v Ljubljani. 16. Poročilo o napravi zadrug v Bohinju. 17. Poročilo o nasvetu, da bi se zadrugam dovolilo pošiljati pisma „poštne prosto.“ 18. Poročilo o preložitvi 2 somnjev Pri Cerkvi. 16. Poročilo o pravilih pekovske zadrug v Ljubljani. 20. Posamezni nasveti.

— (Za jednako pravnost!) V Dunajskem nemško-irredentovskem listu čitamo, da je pri najvišjem našem sodišči na Dunaji že začel delovati oddelek uradnikov, ki bodo razsodbe najvišjega sodišča spisavali s českim jezikom. Ako je temu kaj resnice, potem je tudi pomisliti, da je naši slovenščini tudi jednako pravnost uzakonjena in mi le opozarjamo zastopnike našega naroda na to novost.

— (Agitacija za nemški otroški vrt na tukajšnjem kolodvoru južne železnice.) Nemški šulferajn je poslal svoje „limanice“, na katere sicer ne lovi cip, ampak male otročice za novo kletko alias otroški vrt, tudi predstojniku tukajšnjega kolodvora južne železnice s povabilom, naj na nje pri osobi železničnem nalovi kolikor mogoče mladih, nemškega petja željnih pričkov. Predstojnik je te „limanice“ mej drugim tudi dal pribiti na steno v sobi, v kateri se shajajo in branijo svojo prtljago tukajšnji sprevodniki in toplo priporoča starišem, naj gotovo zapišejo in pošljajo svojo mladino k nemškemu šulferajnu v novo šolo. Mi vse, posebno pa slovenske stariše pri tej priliki resno svarimo, naj ne gredo na te „limanice“, ker imamo itak mnogo javnih kletk, v katerih se otroci petja in žvrgolenja v slovenskem in nemškem jeziku lahko prav dobro naučijo.

— (O nadškofu Mihaloviči) piše „Sloboda“, da je dal Makon Sternu 6000 gld. v ta namen, da bi kandidata F. Gašpariča spravil v hrvatski zbor. Sedaj pa je isti narodni Mihalović kmetom, ki so mu dolžni obresti, zarubil grozdje na trti in koruzo na polji.

— (Vseučiliščnikov s Kranjskega), za katere je kranjska dežela plačala društvenino pri „Društvu za oskrbo bolnih dijakov na Dunaji“, društvu velepotrebnem in jako uspešno delujočem, bilo je v prošlem društvenem letu (1883/84) jedne nintride set.

— (Imenovanja.) C. kr. poštinih oficijalom imenovan je dosednji asistent g. Ferdo Tomazič; c. kr. poštinih asistentom pa dosednji praktikant g. Flere.

— (Nemška temeljitost.) V Lipskem v 11. dan t. m. izišli ilustrirani list št. 2154 ima na strani 352 naslednji notici: „Josef Ritter v. Schneid, kärntnerischer Landtagsabgeordneter, von 1879 bis 1882. Vertreter der Stadt Laibach im Reichsrath, † in Laibach am 30. September. — Eduard Ritter v. Strahl, k. k. Oberlandesgerichtsrath a. D. und Herrschaftsbesitzer, einer der hervorragendsten Kunstliebhaber und Sammler Kärntens, † 26. September auf seiner Herrschaft Altlack bei Bischoflack.“ — In taka temeljitost prodaje se za nerazmerno drago naročnino!

— (Umrli) je 11. t. m. g. Karol Demšar c. kr. častnik jedva 25 let star v Tupaličah pri svoji sestri gospici Franji Demšar, c. kr. poštarici in bil v 13. dan t. m. Predvorom pokopan. Blag mu spomin!

— (Popravek.) Naše včerajšnje poročilo o deželnega zbora sklepah bilo je, kolikor se tiče gosp. uradnika Kozjeka, nepravilno. Imenovani gospod ni bil v nobenem zvezi s K. Drenikom in izneveril ni niti vinarja.

— (Hrvatska vlada) je mestnemu načelnstvu v Senji poslala „ferman“, da se bode zaradi upornega duha, ki je prevzel prebivalstvo, tamošnja gimnazija koncem tekočega šolskega leta vsekako, ko bi pa navstal zopet izgred, kakeršnih je bilo v novejšem času, takoj po takem izgred, odvzela iz Senja, ker „nije mjesto prikladno za valjan, nabojan i čudoredan uzgoj gimnazijske mladeži.“

— (Prva slana) pobelila je preteklo noč vso okolico in gorenjsko stran. Danes krasno jesensko vreme.

— (Iz Šent Vida pri Zatičini) se nam piše v 14. dan t. m. Včeraj bil je pri nas somenj. Ko se zmrati, navstane velik pretep, katerega izid bil je prav žalosten. 30 leten fant je četrte ure po boji dušo izdihnil, drugi ves razmesarjen na smrt bolan leži, dva sta lahko ranjena. Pretep so proizročili „Slovaki“, ki so ateklo prodajajo. Orožniki, ki so okolu 7. ure dospeli, so vse 4 Slovake uklenjene k sodnji odveli. Ta žalosten dogodek je zopet oživil željo, da bi se v Šent-Vidu napravila žandarska postaja, kajti, ko bi bili žandarji tu, bi bili gotovo to nesrečo odvrnili. Tudi sicer je pri nas veliko nemira in mirni ljudje so čestokrat primorani si pri sodnji pomoči iskati, kar pa veliko ne pomaga, kajti lopov je le tedaj miren, če mu je žandar za petami, sicer se pa zopet veliko ne boji.

— (Novi vzpostavitelji [tružice] za pisma.) Pomanjkljivosti pri sedanjih vzpostaviteljih za pisma, ki so zlasti tatovom in nemarnim poštinih služabnikom na roko hodili, dale so povod, da se je naše trgovinsko ministerstvo jelo brigati za nove vzpostavce in za najprikladnejše izdelovanje takih vzpostavcev. Po dolgem pretresanju te stvari se je ministerstvo odločilo, da vsprejme in vzpostavi tudi pri nas tružice, kakeršne izdelava firma Maynz in Weber v Offenbachu ob Mainu, ker jih je spoznalo za najboljše glede varnosti. Nekaj teh novih vzpostavcev, v katere se bodo n. pr. pisma devale pri strani, bode še ta mesec vzpostavljenih na Dunaji v notranjem mestu, polagamo pa, kolikor to dopusté sredstva, zamenjali se bodo tudi drugodi stari vzpostavitelji z novimi ter boljimi. Avstrijska poština uprava pa se je tudi pogodila z inozemskimi imetniki patenta, da morajo pravico izdelovanja teh vzpostavcev, kolikor jih rabi Avstrija, odstopiti našim domačim obrtnostnikom.

— („Volapük.“) Poročali smo že v našem listu v podlistku, da boče neko društvo popraviti to, kar se je bilo zmešnjave učinilo zavoljo ošabnosti zidarjev Babilonskega stolpa, učiti namreč vse narode tistega jezika, ki bode prepočil tolpo jezikov na zemlji in sam kraljeval pod milim in sinjim nebom. Povedali smo tudi, da je tistemu svetovnemu jeziku „volapük“ ime. Ker smo že tako dalje zašli, moramo sedaj poročati tudi, da se je zadnjo sredo v Meidlingu blizu Dunaja odprla šola, v kateri bode se vsaki ponedeljek od 8—9. ure zvečer učil in razlagal novi jezik po sistemu J. M. Schleyer-ja, župnika v Litzelstättu blizu Kostnic. Predsednik „avstrijskega društva za svetovni jezik „volapük“, ki je s posebnim govorom otvoril novo šolo, povedal je mnogo lepega in nadobudnega o „volapüku“. — K njemu naj se torej zatekó tisti, ki bi povsod radi dobro izhajali. Če nemajo tako šir-

Laština in tisk „Narodne Tiskarne“.